

— Kalendarium wydarzeń 2024

Agata Lipińska

— Konferencja TEXTUS ET PICTURA V

11–13 kwietnia 2024, Biblioteka Uniwersytecka, Uniwersytet Mikołaja Kopernika,
Toruń

Konferencja *Textus et pictura* od 2017 roku jest organizowana przez Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika oraz Bibliotekę Uniwersytecką w Toruniu, a od 2022 roku – przy współpracy Pracowni Dawnej Książki Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk.

Jest to cykliczne forum integrujące badaczy średniowiecznej spuścizny rękopiśmiennej z różnych dyscyplin – historyków i historyków sztuki, bibliologów, kodykologów, filologów, paleografów oraz konserwatorów zabytków. Przedmiotem obrad jest średniowieczny kodeks rękopiśmienny – traktowany jako integralna całość, w której oprawny w skórę blok pergaminowych kart jest nośnikiem pisma i różnego typu zdobień, te zaś są nośnikami treści, znaczeń i walorów estetycznych, a szerzej – wartości kulturowych podlegających ochronie. Celem powołania ogólnopolskiego forum konferencyjnego, które z biegiem czasu zmierza w stronę coraz większej internacjonalizacji, było stworzenie możliwości

konfrontacji perspektyw naukowych, prezentacji aktualnych rozwojowych projektów badawczych, a także zapewnienie warunków do dyskusji nad wynikami badań monograficznych oraz refleksji metodologicznej dotyczącej aspektów badawczych, wartościowania, priorytetów ochrony.

Program: <https://textus-et-pictura.umk.pl/2024/03/11/suspendisse-vitae-at-ut-suspendisse-mattis-metus-sclerisque/> [dostęp: 08.12.2024].

XXVIII Spotkania Konserwatorskie: SZTUKA KONSERWACJI 2024

16–19 kwietnia 2024, Warszawa

Głównymi organizatorami Spotkań Konserwatorskich byli, jak co roku: Sekcja Konserwacji Dziel Sztuki Okręgu Warszawskiego Związku Polskich Artystów Plastyków, Biblioteka Narodowa, Polska Izba Artystów Konserwatorów Dziel Sztuki oraz Stowarzyszenie Muzealników Polskich. 17 kwietnia w ramach spotkań odbyła się sesja naukowa w Bibliotece Narodowej poświęcona tematowi – *Monitorowanie zbiorów*.

Program: <https://owzpap.pl/wp-content/uploads/2024/04/2024.04-Sztuka-Konserwacji-program.pdf> [dostęp: 20.11.2024].

Konferencja konserwatorska: OCHRONA ARCHIWALIÓW – AKTUALNE WYZWANIA

25–26 kwietnia 2024, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń

Problematyka konferencji dotyczyła zagadnień obejmujących specjalistyczne badania archiwaliów, diagnostykę stanu zachowania obiektów zabytkowych, metodykę prac konserwatorsko-restauratorskich, zagrożenia związane z przechowywaniem oraz ekspozycją zabytków archiwalnych, a także ich ochroną. Spotkanie stało się okazją do wszechstronnej wymiany doświadczeń, zarówno środowisk archiwistycznych, konserwatorskich, jak też innych specjalistów badających zabytki w obszarze sztuki oraz nauk humanistycznych i ścisłych.

Program: https://zkpis.umk.pl/pliki/Program_konferencji_1713975043.pdf [dostęp: 20.11.2024].

Podstawy Teoretyczne Ochrony Zabytków – 60 lat Karty Weneckiej

13–14 maja 2024, Warszawa

Konferencja naukowa zorganizowana przez Polski Komitet Narodowy ICOMOS, Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, Zamek Królewski w Warszawie oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa. Jej celem była dyskusja o kluczowych problemach współczesnej teorii ochrony i konserwacji dziedzictwa.

Konferencja została podzielona na 4 tematyczne sesje/panele dyskusyjne:

1. Karta Wenecka – fundament ochrony dziedzictwa czy balast przeszłości?
2. Współczesna teoria konserwacji – krytyczna analiza.
3. Przyszłość teorii konserwacji i tekstów doktrynalnych – potrzeby i propozycje.
4. Przyszłość teorii konserwacji – potrzeba nowej doktryny.

Program: <https://nid.pl/wydarzenie/konferencja-icomos-60-lat-karty-weneckiej/> [dostęp: 20.11.2024].

II Seminarium Stowarzyszenia Muzealników Rzeczypospolitej Polskiej:

BEZPIECZEŃSTWO ZBIORÓW MUZEALNYCH

6–7 czerwca 2024, Muzeum Narodowe, Warszawa

W ostatnich latach muzealnicy, również polscy, odczuwają wyraźne pogorszenie stanu bezpieczeństwa zbiorów. Wynika ono z powtarzających się incydentów typu kradzieże, katastrofy budowlane, a nawet ataki terrorystyczne. Dyskusja profesjonalistów nad bezpieczeństwem zbiorów nieodnawialnych jest zawsze wskazana, szczególnie w związku z decyzją o budowie przez Narodowy Instytut Muzealnictwa do 2025 roku kompleksu muzealno-magazynowego w Lesznowoli oraz rozpisany na lata 2023–2052 projektem budowy magazynów dla archiwów państwowych w trybie partnerstwa publiczno-prywatnego.

Problemy w opiece nad zbiorami wiążą się m.in. z ograniczonymi środkami na bezpieczeństwo, zwłaszcza w obliczu zagrożenia działaniami wojennymi,

w tym na: zabezpieczenie fizyczne i cyfrowe, stan ilościowy i jakościowy kadr (warunkowany niskim poziomem wynagradzania), procedury i tryby wdrażania zmian.

Planowana jest publikacja wygłoszonych referatów.

Program w aktualnościach SHS: <https://www.shs.pl/aktualnosci/> [dostęp: 20.11.2024].

ICON Book & Paper Group: The fourth Icon Book & Paper Group Graduate

Symposium

9 lipca 2024, sympozjum online

Na sympozjum zaprezentowana została tematyka konserwacji papieru i książek na podstawie prac dyplomowych obecnych studentów i niedawnych absolwentów z całego świata. W prezentacji wzięło udział pięciu prelegentów, którzy przedstawili swoje badania w krótkich, dziesięciminutowych wykładach, po których następował czas przeznaczony na pytania i odpowiedzi ze strony uczestników spotkania.

Referaty:

- Andrea Busto, University of Rome „Tor Vergata” (Włochy): *The Parchments of Saint Onofrio. Study and conservation of a forgotten fonds,*
- Anna Sofia Reichert, University of Granada (Hiszpania): *Traditional Writing Inks: study and reproduction of recipes found in the Iberian Peninsula,*
- Eleonora Zane, Brera Academy of Fine Arts (Włochy): *A Gianni Dova case study: from restoring and conserving the artwork „Due teste” to the study of programmed conservation in museums,*
- Joanna Hulin, Northumbria University (Wielka Brytania): *A Preliminary Investigation Into the Materials and Structures Used in Nineteenth-Century European Playing Cards,*
- Maia C Donnelly, Queen’s University (Kanada): *Paper is Made in the Beater: Tailoring Pulp Infills,*
- Rebecca Taldo, National Archive in Turin & Brera Academy of Fine Arts

(Włochy): *A 15th century medical manuscript from the National Archive in Turin – Codicological research, diagnostic campaign and conservation treatment of a medieval gothic binding.*

Abstrakty: <https://www.icon.org.uk/groups-and-networks/book-paper/graduate-symposium.html> [dostęp: 20.11.2024].

— XI Międzynarodowa Konferencja Konserwatorska

24–26 września 2024, Szreniawa

Kolejna konferencja organizowana w Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. Jak zawsze szreniawskie Konferencje Konserwatorskie służyć mają wymianie poglądów oraz rozwijaniu podstawowego zadania muzeum, czyli zachowywaniu dziedzictwa, zarówno materialnego, jak i niematerialnego z różnych obszarów przeszłości. Każdy obiekt wymaga indywidualnego podejścia konserwatorskiego. Spotkania przedstawicieli społeczności pracowników sektora muzealnictwa i ochrony zbiorów, środowiska konserwatorów prywatnych, przedstawicieli zarządów i organizatorów muzeów, pracowników nauki oraz ekspertów muzealnictwa, odbywające się regularnie co dwa lata, stały się platformą dla wielowątkowej rozmowy i wymiany doświadczeń. Tegoroczna konferencja, oprócz tematów związanych z profilaktyką konserwatorską zbiorów muzealnych, czy z nowymi technologiami wykorzystywanymi w konserwacji zbiorów, dotyczyła również, m.in., konserwacji obiektów eksponowanych na wolnym powietrzu, obiektów wielkogabarytowych, o budowie złożonej, nietypowej, a także uruchamiania i eksploatacji obiektów zabytkowych.

Program: <http://konferencja.muzeum-szreniawa.pl/wp-content/uploads/2024/09/PROGRAM-XI-MKK.pdf> [dostęp: 20.11.2024].

AUSTRIA–INDONEZJA: Konserwacja dziedzictwa kulturowego

(Austria–Indonesia: Cultural Heritage Conservation)

29–30 września 2024, Krems, Austria

Uniwersytet Kształcenia Ustawicznego w Krems i Europejskie Centrum Badań nad Konserwacją i Renowacją Książek i Papieru (University for Continuing Education Krems and the European Research Centre for Book and Paper Conservation–Restoration) zorganizowały konferencję z okazji współpracy między UWK i ISI Yogyakarta oraz 70. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między Austrią a Indonezją.

Program: <https://www.erc-bpccr.org/OurEvents/ProgramAustriaIndonesia.htm> [dostęp: 03.12.2024].

---

37. Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Historyków Papieru

(37th Congress of the International Association of Paper Historians IPH)

9–14 września 2024, Oslo, Norwegia

Odbywający się co dwa lata Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Historyków Papieru (IPH) tym razem, po raz pierwszy, zorganizowany został w Norwegii.

Tegoroczny Kongres, zatytułowany **Analiza papieru**, odbył się we współpracy z norweskim Muzeum Narodowym, Biblioteką Narodową Norwegii i MUNCH (Muzeum Muncha).

Tematyka kongresu dotyczyła narzędzi i metod analizy papieru, technologii stosowanych w jego badaniach, nowych technik rejestrowania znaków wodnych i innych cech fizycznych papieru, czy wykorzystania baz danych do zarządzania i udostępniania obrazów znaków wodnych i innych informacji.

Dysponujemy całym szeregiem technik badania papieru: od badania wizualnego, w którym można zastosować różne rodzaje oświetlenia, do obrazowania wielo- i/lub hiperspektralnego oraz innych wysoce technicznych metod identyfikacji i analizy. Identyfikacja włókien wymaga pobrania próbek, podczas

gdy inne metody mogą być nieinwazyjne. Znaki wodne mogą również stanowić istotną pomoc w identyfikacji papieru.

Program: https://www.paperhistory.org/Congress-events/congress2024/IPH_Programme_Final21.pdf [dostęp: 03.12.2024].

Abstrakty: <https://www.paperhistory.org/Congress-events/congress2024/AbstractsIPH2024.pdf> [dostęp: 03.12.2024].

Międzynarodowa konferencja: ETHER – Eternal Heritage / Wieczne Dziedzictwo

5–6 listopada 2024, Muzeum Historii Żydów Polskich Polin, Warszawa

Głównym organizatorem konferencji jest Dział Digitalizacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa wykorzystujący cyfrowe technologie pomiaru i obrazowania do inwentaryzacji obiektów zabytkowych. Od 15 lat NID realizuje powierzoną mu przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego funkcję Centrum Kompetencji w obszarze digitalizacji zabytków.

Do jego zadań należy przede wszystkim koordynacja i wdrażanie zmian technologicznych dotyczących digitalizacji oraz gromadzenia, przechowywania i udostępniania danych cyfrowych. Centrum zajmuje się także wyznaczaniem standardów, ich udostępnianiem i popularyzacją, w tym edukacją kadr instytucji kultury w zakresie digitalizacji obiektów nieruchomych oraz promocją zasobów cyfrowych.

W ramach prowadzonych działań Centrum opracowuje zestaw dobrych praktyk i zaleceń dotyczących inwentaryzacji architektonicznych wykonywanych metodami cyfrowymi. Realizuje również cyfrową inwentaryzację zabytków o strategicznym znaczeniu dla zachowania dziedzictwa kulturowego.

Międzynarodowa konferencja ETHER – Eternal Heritage / Wieczne Dziedzictwo ma na celu integrację środowisk naukowych, archeologów, architektów, historyków sztuki, konserwatorów, muzealników oraz szeroko rozumiane sektory kreatywne, a także stworzenie fundamentów dla międzynarodowego systemu współpracy, wymiany doświadczeń, potrzeb i wzajemnego korzystania ze swoich zasobów. Obecnie współpraca ta ma ogromne znaczenie w kontekście

wykorzystania technologii w digitalizacji zabytków, a więc również ochrony ich substancji i możliwości ich upowszechniania. Niewątpliwie istotną rolę w popularyzacji dziedzictwa kulturowego może pełnić też tzw. przemysł kreatywny, m.in. filmy, gry czy wzornictwo przemysłowe.

Program: <https://nid.pl/wp-content/uploads/2024/10/ETHER-conference-PROGRAM.pdf> [dostęp: 20.11.2024].

XXIV Konferencja: Analiza Chemiczna w Ochronie Zabytków

28–29 listopada 2024, Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych Uniwersytetu Warszawskiego

Coroczna konferencja AChOZ Uniwersytetu Warszawskiego wpisła się na stałe w kalendarz naukowy wielu instytucji związanych z ochroną zabytków. Od ponad 20 lat jest to forum wymiany doświadczeń naukowych, ale także miejsce spotkań przedstawicieli środowisk zajmujących się podobnymi zagadnieniami naukowymi, stwarzające dogodną przestrzeń do prezentowania nowych rozwiązań technicznych, jakie można z powodzeniem zastosować w tym specyficznym obszarze badawczym. Tegoroczną konferencję otworzyły wykłady:

- *Badania papieru w manuskryptach królewskiej kolekcji Drangsong z Lo Monthang w Górnym Mustangu w Nepalu* – wygłoszony przez Profesor Agnieszkę Helman-Ważny z Wydziału Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Centre for the Study of Manuscript Cultures w Hamburgu.
- *The art of bookbinding: micro-CT analysis of book structures – the case of Mary Stuart's prayer book* – wygłoszony przez Profesor Chiareę Mazzocchi z Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego

Program: http://analizazabytkow.pl/?page_id=5 [dostęp: 20.11.2024].

Konferencja ICOMOS: Autentyzm zabytków – 30 lat Dokumentu z Nara

o Autentyzmie

2–3 grudnia 2024, Arkady Kubickiego w Zamku Królewskim w Warszawie

Celem konferencji było wszechstronne przedyskutowanie pojęcia autentyczności zabytków w kontekście teorii i praktyki ochrony dziedzictwa w Polsce.

Konferencja została podzielona na 3 sesje:

1. Pojęcie autentyczności jako element teorii konserwatorskiej /teoria/.
2. Analiza autentyczności w ochronie dziedzictwa /metodologia/.
3. Autentyzm jako parametr w praktyce konserwatorskiej – krytyczna analiza przykładów /praktyka/.

Program konferencji w aktualnościach na stronie: <https://icomos-poland.org/pl/> [dostęp: 15.12.2024].

IV Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa: Gotyk w Polsce

i Europie

13–14 grudnia 2024, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń

Konferencja z zakresu tegumentologii (oprawozdawstwa) zorganizowana przez Katedrę Mediów Drukowanych i Cyfrowych w Instytucie Badań Informacji i Komunikacji UMK wraz z Wojewódzką Biblioteką Publiczną – Książnicą Kopernikańską w Toruniu, Biblioteką Uniwersytecką w Toruniu, Muzeum Okręgowym w Toruniu, Archiwum Państwowym w Toruniu oraz Muzeum Diecezjalnym w Toruniu.

W założeniu organizatorów celem konferencji było wieloaspektowe zobrazowanie gotyku w introligatorstwie polskim i europejskim XIII–XVI wieku, a szczególnie takich zagadnień, jak:

- definicja stylu gotyckiego w oprawach książkowych,
- ewolucja techniki i dekoracji w oprawach gotyckich,
- różnice regionalne w oprawach gotyckich,
- dorobek poszczególnych introligatorów ery gotyckiej,

- powiązania gotyckiego zdobnictwa introligatorskiego z innymi dziedzinami rzemiosła artystycznego,
- ikonografia opraw w sztuce gotyckiej,
- organizacja rzemiosła introligatorskiego w erze gotyku,
- historyczne zbiory woluminów w oprawach gotyckich,
- współczesne zbiory opraw gotyckich w instytucjach państwowych i kościelnych,
- wybrane przykłady gotyckich opraw o szczególnych walorach artystycznych i historycznych,
- konserwacja/restauracja opraw gotyckich.

Program: <https://gothic.umk.pl/program/> [dostęp: 20.12.2024].